

Poniznost, izvor sreće

Poniznost je jedno temeljno obilježje pravog kršćanskog života, jer je ona "prebivalište milosrđa". Nudimo neka razmišljanja o toj ključnoj kršćanskoj vrlini.

14.03.2009.

"Nijedan čovjek nije vidio Boga" (1), kaže nam Sveto pismo. Za vrijeme našeg postojanja na zemlji nemamo izravne spoznaje o Božjoj biti. Postoji beskonačna udaljenost između Boga i nas. Samo je On, prilagođujući se

našem ljudskom stanju, bio sposoban premostiti tu udaljenost svojim otkrivenjem. Prvi nam se put pokazao u stvaranju, potom u dugoj povijesti Izraela, zatim preko riječi proroka i na kraju preko vlastitog Sina, koji je završetak potpune i konačne objave - pojava Boga samoga među nama : **"Tko je vidio mene, vidio je i Oca"** (2).

Kakav nevjerojatan događaj! Bog je postao čovjek! Sada imamo Boga koji nas u Kristu vidi i dopušta nam da mi vidimo njega. On nas čuje i dopušta nam da mi čujemo njega. On nas dodiruje i dopušta nam da mi dodirujemo njega. On se stavlja u položaj naše ljudske rase i putem naših osjetila zove nas u blizinu svoje ljubavi, poziva nas na svetost. Divljenje koje smo osjetili pri inkarnaciji Riječi potiče nas da puni poštovanja razmišljamo o Isusovim riječima i djelima. Čineći to jasno, vidimo da je Kristov život, od rođenja

do smrti na križu, bio obilježen poniznošću. ***"On, trajni lik Božji, nije se kao plijena držao svoje jednakosti s Bogom, nego sam sebe "oplijeni" uzevši lik sluge, postavši ljudima sličan. Obličjem čovjeku nalik, ponizi sam sebe, poslušan do smrti, smrti na križu"*** (3).

Poniznost, prebivalište milosrđa

Poruka o tome koliko nas Bog voli dopire do nas preko samoponiženja Sina. Poniznost je ključno obilježje, jedan od temelja izvornoga kršćanskog života, budući da je *poniznost prebivalište milosrđa*. Kako je Sveti Augustin naglasio: „Ako me pitate koji je osnovni element učenja i čudoređa Isusa Krista, odgovorit ću vam: prvo je poniznost, drugo je poniznost i treće je poniznost" (4). U poniznosti inkarnirane Riječi vidimo i dubinu Božje ljubavi prema nama i kraljevski put koji nas vodi prema punini, prema ljubavi.

Kršćanski život sastoji se od poistovjećivanja s Kristom: samo u mjeri u kojoj smo sjedinjeni s njim, mi smo pozvani u zajedništvu s živim Bogom, izvorom sve ljubavi, koja nas čini sposobnim ljubiti druge ljude s istom Božjom ljubavi (5). Biti ponizan onako kako je Krist bio znači služiti svima, umirući starom čovjeku i težnjama kojim je istočni grijeh uneredio našu prirodu. Stoga, kršćanin shvaća da su „poniženja, nošena ljubavlju, slatka i ukusna, ona su Božji blagoslov“ (6). Tko god ih prima, otvara se bogatstvu nadnaravnog života i može uskliknuti sa sv. Pavlom: **Štoviše, čak sve gubitkom smatram zbog onoga najizvrsnijeg, zbog spoznanja Isusa Krista, Gospodina mojega, radi kojega sve izgubih i otpadom smatram: da Krista steknem (7).**

Uzroci nemira

U velikoj suprotnosti s dubokom, unutarnjom srećom zbog poniznosti, ponos u nama stvara nemir i nezadovoljstvo. Ponos uzrokuje da čovjek sve oko sebe usmjerava prema vlastitom egu i subjektivnom prosuđivanju. Je li nešto ugodno ili nije, pruža li prednosti ili zahtijeva trud, a ne je li nešto dobro samo po sebi, odnosno za druge. Taj egocentrični stav vodi čovjeka prema prosuđivanju ponašanja i mišljenja drugih u odnosu na sebe, odnosno prema više ili manje jasnoj želji da bi se trebalo ponašati onako kako to želi pojedinac. To je razlog zbog kojeg oholi ljudi mogu postati žrtvom promjenjivog ponašanja kad osjete da im drugi ne pridaju dovoljno pozornosti ili tužni kad njihove greške dođu na vidjelo, kao i kad vide da drugi posjeduje veći talent od njih.

Ponosna osoba, za koju se može činiti da je u životu uspješna, često će biti

nespokojna (uznemirena) iako se čini da ima sve što želi. Što joj nedostaje da bi bila istinski sretna? Zapravo joj nedostaje sve jer je zapravo izgubila najvažnije: sposobnost davanja sebe drugima. Ponašanje osobe je ono što otežava pronalaženje istinske sreće. Osnivač Opusa Dei je rekao: »Ako ikad prolaziš kroz teško razdoblje, i tvoja je duša ispunjena nemiro, to je zato jer previše misliš na samoga sebe... Sine moj, ako sve usmjeravaš na sebe, ne samo da ideš krivim putem nego si izgubio kršćansku sreću koju bi trebao imati u ovom zemaljskom životu» (8).

Ponos je uvijek odraz vraćanja iskonskog grijeha koji je htio prvotno zauzeti Božje mjesto. Posljedica pada naših praroditelja jest gubitak prijateljskog odnosa sa Stvoriteljem i gubitak sklada s nama samima. Ponosna osoba toliko čvrsto vjeruje u svoju snagu da zaboravlja potrebu koju ljudska priroda ima za

otkupljenjem. Zatim, ne samo tjelesna bolest nego i neminovno iskustvo vlastitih ograničenja, nedostataka i pogrešaka može zbuniti tu osobu i čak je dovesti do gubitka vjere. Kako je čvrsto vezan s vlastitim ukusima i mišljenjima, više ne može poštovati ili pozitivno ocjenjivati stajališta drugačija od svojih. Stoga mu je teško nositi se sa svojim unutarnjim konfliktima i često ne razumije druge osobe. To opiranje (odbijanje) da se pokori onome što drugi žele, može dovesti također do odbijanja Božje volje. Sam sebe može lako uvjeriti da Bog nikada ne bi tražio ono što mu on osobno ne želi dati. Čak gola činjenica da je biće ovisno o Bogu postaje izvor srdžbe.

Poniznost privlači druge

Nasuprot tome ponizna osoba u Božjoj slavi pronalazi izvor radosti, jedino vrelo istinske radosti.

Stavljajući sebe pred Boga, ponizna osoba otkriva svoja ograničenja i neznatnost svoje uvjetovanosti kao bića. To ne izaziva tugu ili frustraciju, već je izvor duboke radosti. Poniznost je svjetlo koje pomaže osobi da otkrije veličinu vlastitog identiteta budući da je sposobna osobno komunicirati sa Stvoriteljem i prihvatiti vlastitu ovisnost o Njemu u potpunoj slobodi.

Znanje ili spoznaja da je apsolutni Bitak osobni Bog beskonačne savršenosti, koji nas je stvorio, održava nas u postojanju i otkriva nam Njega s ljudskim licem u Isusu Kristu, ispunjava dušu osobe koja je ponizna velikom srećom. Ponizna osoba pronalazi u ljepoti stvorenih stvari odraz bezgranične Božje ljubavi i želi tu spoznaju podijeliti s drugima. Reakcije ponosne osobe i ponizne osobe također se vrlo razlikuju kad se suoče s Božjim pozivom. Osoba koja je ponosna

skriva se iza lažne skromnosti, tvrdeći da ima malo talenta budući da se ne želi odreći svijeta koji je izgradila za sebe. Nasuprot tome, ponizna se osoba ne plaši pomisli da nije vrijedna doseći svetost. Poziv da uđe u zajednicu s Bogom posredstvom nematerijalnog (duhovnosti) donosi joj veliku radost.

Kao što se vidi na svecima, oni koji se bore da postignu pravu poniznost stječu osobnost koja privlači druge ljude. Svojim svakodnevnim vladanjem oni oko sebe stvaraju ozračje mira i ljubavi jer cijene vrijednosti drugih i pokazuju duboko poštovanje prema njima. U svojim ophođenjima, u obiteljskom životu, u suradnji s kolegama i prijateljima znaju kako razumjeti i oprostiti. Uvijek gledaju pomoći i sa svima se dobro slažu. Znaju prepoznati koliko su dužni ljudima oko sebe pa nemaju potrebu zahtijevati svoja prava i povlastice. Ljudi uz njih mogu osjetiti

Božju ljubav koja prožima njihov život. Oni ulijevaju povjerenje u drugim ljudima: pojedinac se ne osjeća osuđen, već voljen.

Iznova započeti učiti biti ponizan.

Čest uzrok nemira i pesimizma koji možemo ponekad iskusiti potječe od prevelike usredotočenosti na naše 'ja'. "Zašto se mi ljudi žalostimo?", pitao je sv. Josemaria. "Zato što naš zemaljski život nije u skladu s osobnim očekivanjima, jer iskrsavaju prepreke koje onemogućavaju ili otežavaju zadovoljavanje naših želja" (9).

Istina je da nas životne poteškoće, bilo da se one događaju nama ili ljudima oko nas, mogu staviti na kušnju i probuditi tugu u našem srcu. Jednako tako to se može dogoditi kada naše mane postanu jasnije uočljive, uključujući i one za koje smo mislili da smo ih davno nadvladali. Ili možda jer moramo

prihvatiti neuspjeh u postizanju profesionalnih ili apostolskih ciljeve kojima smo napeto težili već duže vrijeme. Pobuna može također izroniti kada smo sučeni s događajima ili okolnostima u kojima patimo.

Posebno u tim trenucima, i uvijek, moramo obnavljati svoju odlučnost, kao što je don Álvaro savjetovao u jednom od svojih pisama: " iznova započeti učiti biti ponizan' (10). Moramo zamoliti našeg Gospodina za poniznost, za Njegovu poniznost i uz to se staviti pod okrilje naše Gospe. **"Dođite k meni svi koji ste izmoreni i opterećeni i ja ću vas odmoriti. Uzmite jaram moj na sebe, učite se od mene jer sam krotka i ponizna srca i naći ćete spokoj dušama svojim. Uistinu, jaram je moj sladak i breme je moje lako"** (11). Molitva je poniznost čovjeka, koji priznaje svoju duboku bijedu i veličinu Boga kojemu se

obraća i kojemu se klanja sve
očekujući od Njega, ništa od sebe"
(12). Vraćamo naš mir samo ako,
umjesto da se u sebi naširoko bavimo
onim što nam se dogodilo, ostavimo
naše brige po strani i okrenemo se
Kristu.

"Alma, calma" (13) –s odlukom od
sveg srca i s mirom–. Sveti Josemaría
je volio ponavljati te riječi koje
sažimaju cijeli životni plan za osobu
koja se, kad se uzdaje u Božju milost,
postavlja pred svakim izazovom s
nepopustljivom odlučnošću i
razboritošću. Kada tako nastojimo
živjeti, riječi svetog Josemarije
postaju stvarnost u našim životima:
**"Svi ti koraci unatrag koji nam
često prčinjaju patnju, nisu nikad
prouzročili gubitak radosti i mira.
Jer iskusili smo kako Bog izvlači
slatkoću – slasni med – iz suhe
pećine naših poteškoća: "i sitio ga
medom iz pećine (Ps 81:17)" (14).**

Naša Majka, Sveta Marija, podsjeća nas na potrebu da budemo ponizni kako bismo bili bliže Bogu. Naša je Majka uzor u radosti baš zato jer je uzor u poniznosti. **"Veliča duša moja Gospodina, klikće duh moj u Bogu, mome Spasitelju, što pogleda na naznatnost službenice svoje"** (15).

1. 1 Iv 4, 12.

2. Iv 14, 9.

3. Fil 2, 6-8.

4. Sv. Augustín, Pismo. 118, 22.

5. Cfr. Rim 5, 5.

6. Sv. Josemaría, Bilješke s jedne propovijedi, 25-XII-1973.

7. Fil 3, 8-9.

8. Sv. Josemaría, Bilješke s jedne propovijedi, 25-XII-1972.

9. Sv. Josemaría, Prijatelji Božji, n. 108.
10. Mons. Álvaro del Portillo, Pismo 1-V-1990.
11. Mt 11, 28-30.
12. Sv. Josemaría, Brazda, n. 259.
13. Sv. Josemaría, Bilješke s jednog susreta, 9-XI-1972.
14. Sv. Josemaría, Pismo 29-IX-1957, n. 4.
15. Lk 1, 46-48.

© *Izvori: Dokumenti, listopad 2006.*